

LISTER.

Brezmadežna — Pomočnica.

Dogodba iz Srednje Štajerske.

V neki vasi na Štajerskem je bila v prvem nadstropju gozdarske hiše domača kapelica, v kateri je bil tudi kip Brezmadežnega Spočetja Marijinega, obdan z angelji. Bilo je l. 1865. Moji roditelji so prebivali v imenovani hiši, jaz sama sem stela takrat komaj štiri leta.

Slučajno sem bila tedaj sama na prostem z neko 12letno in neko 14letno deklico. Te deklice, ki so me sovražile iz meni neznanega vzroka, porabile so to prilžnost in me skušale vreči iz maščevanja v bližnji vodnjak, ki je bil 23 metrov globok.

Branila sem se z vsemi močmi, vpila; posreči se mi dvakrat, se jim izviti, tretjič sem pa podlegla premoči in strmoglavila v strašno globočino.

Padala sem dolgo. Že sem mislila, da me bo objel hladni grob, kar čutim, da me nekdo drži in pred menoj stoji kip Brezmadežnega Spočetja, obdan z dvema angeloma. In vsi trije so me držali.

Moj Bog, kako strašno mi je bilo gledati vodo pod menoj — in morala sem jo gledati dalje časa — potem pa, o čudež, je izgnila površina vode mojim očem in se zavila v siv oblak, nad katerim je stalo sedaj, zmiraj poleg mene, Brezmadežno Spočetje, z angelji.

In prečista Devica je govorila z enim angelom, in umela sem dobro njene besede. Govorila je o naši hišnici, ne o moji materi, in, da je hišnica na polju, od koder jo naj bi poklical angel, da bi me potegnila iz vodnjaka.

Naenkrat se je lotil čuden nemir hišnice, kakor je sama pripovedovala pozneje, tako, da je, gnana od neke slutnje, bežala z njive in pregledala, če se ni zgodila kaka nesreča. Prišla je najprvo v hišo, potem v gospodarskim poslopjem in končno tudi v bližnji vodnjak, iz katerega se slišala obupne klice, hitela po moža in ko je tudi ta prišel na kraj nesreče, se je vsedla v zajemalč in se spustila v neprodno tmino. In našla me je visečo na nekem kamnu! Vzela me je k sebi in dala znamenje. Takoj se je začel vzdigovati zajemalč, poleg katerega je stala Brezmadežna tako dolgo, da sva dospeli na prsto in izstopili. Takoj je, kakor bi trenil, Brezmadežna izgnila.

Potem me je nesla hišnica k moji materi v sobo. Mati so stali vsled straha kakor okameneli. Predramili so se šele po dolgem klicanju hišnice.

Vprašala sem jo tudi, prav po otročje, kdo je postavil kip v vodnjak. Ona je pa odgovorila začudeno: „Otrok, jaz nisem opazila ničesar. To si videla samo ti: samo nedolžnost vidi lahko take nebeške prikazni.“

Roka, ki to danes piše, bi brez Marijine pomoči ležala že 34 let v hladnem grobu. Zahvaliti se imam samo Brezmadežnemu Spočetju, da še živim. Nji vsa čast in slava!

Nekaj mesecev po tem dogodku v jeseni l. 1865, so se preselili moji starši iz gozdarske hiše v Trautmannsdorff. In sicer v neko staro kmečko hišo, obstoječo samo iz sobe in iz kleti, ki je služila mojemu očetu za delavnico. Ves drugi del hiše je bil podrl že prej gospodar, ki je tedaj stanoval komaj 20 korakov proč v novozidani hiši.

Ze tretje leto smo prebivali v tej siromašni hiši in pisali smo že leto 1868. Jaz, ki sem stela tedaj sedem let, sem imela še drugo sestrico, ki je bila stara še le 5/2 leta. Nekega dne je zlezal kmet-gospodar te hiše na streho in jo začel odkrivati. Zakaj je to delal, ne vem, ali delal je to. Njegova žena, ki je stala ne daleč od hiše na cesti, je rekla tedaj svojemu možu in sinu na stehi, če je šel kdo mimo: „Le glejte, da bo ubita ta sodrca“. Te besede so bile naperjene proti nam, ubogim stanovalcem.

Moja mati so postali iz žalosti nevarno bolni, kajti deževalo je v sobo, posteljina je bila čisto premo-

čena in smrtno bolna mati, ki so ležali v mokri postelji, niso imeli za postrežbo drugega, kot nas, male otroke.

Tu se je dogodilo, da je prišla tuja gospa k materi, jo tolažila in ji poravnala posteljo. Nam je bila neznana. Pa glej, popoldan je prišla zopet, potem še drugi dan in potem zmiraj prepoldan in popoldan. Imela pa je opraviti samo z bolnico.

Boječje sem zrla na to tujo, ljubeznjivo gospo. Opazovala sem jo neprenehoma in bilo mi je, kakor da bi morala gledati to čudežno postavo. Nisem mogla obrniti od nje oči. V moji otročji priprostosti sem si mislila: „Nikoli še nisem videla tako lepe gospe. Nosila je zmiraj lepo modro oblačilo, z velikimi rokavi. Okoli vratu je pa bela bele čipke.“

Dostojno so bili poglajeni njeni lasje in njen glas, ki je tolažil bolno mater, je bil neizmerno sladek in prijeten, in bilo mi je, dakor da bi slišala srebrne zvončke.

Ko je nekega popoldne — bil je to nje zadnji obisk — imela zopet opraviti z bolnico, obrnila se je k meni in mi rekla: „Lojzika, vzemi žlico, pojdi k sosedu in prosiš tam za žlico kapljic iz steklenice, ki sloji na omari“. — Šla sem takoj v sosednjo hišo, kakor mi je bilo zapovedano, in prosila za kapljice. Soseda mi jih je dala le z nevoljo. Šla sem potem zopet v naše stanovanje.

Tu mi je vzela lepa gospa žlico iz roke in je dala tekočino moji materi. Takoj jih je objel miren spanec. Ko so spali, je bila gospa z menoj in s sestiro takorekoč sama, rekla je nama: „Otroka, vajina mati bo ozdravela. Ali l. 1885. bo umrla.“ (To se je tudi zgodilo.) Potem je nadaljevala: „Prižgala mi je vsako soboto luč. Brezmadežno Spočetje sem. — Potem je izgovorila večkrat presveto ime Jezus z velikim spoštovanjem in vsakokrat se je priklonila globoko k zemlji. In dva angela, ki sta se naenkrat prikazala, sta padla na kolena. — „Otroci“, je rekla potem nama, „pokleknila, la vaju blagoslovim.“ In ko je naju blagoslavljala, postavila sta se angela eden na desno, drugi na njeno levo. Potem je pa nalahno splavala kvišku, strop se je odprl in videla sem modro nebo in gospa je izgnila v njem. Potem se je zaprl zopet strop pred najinimi očmi. In bilo je vse kakor prej. Mati so se pa zbudili in bili so zdravi od tedaj naprej.

Sedaj bom povedala še samo, kaj se je zgodilo pozneje s kipom.

L. 1873 je dobil gozdarsko hišo grof Trautmannsdorff. L. 1874 je bila prenovljena in kapelica popravljena. Gospodarji te hiše so učakali visoko starost. Kapelica je bila zmiraj njihov ponos. Se sedaj opominja zvonček v zvoniku te gozdarske hiše trikrat vernike k molitvi. V gozdarski hiši mi je tekla zibelka. Bila sem namreč l. 1861 rojena v sobi pod kapelico. Pred 4. leti (1895) sem bila zadnjič tam, da bi obiskala na podstrešju kip Brezmadežnega Spočetja, ki leži tam že 25 let. Iz njene kapelice je nastala namreč obednica.

Ko sem prvič prišla in našla kip na podstrešju, sem bila neizmerno žalostna, da se nahaja ta tako mi draga podoba na takem mestu. Bridko sem se zokala. Zdelo se mi je tudi, kakor da bi bile poteze na Marijinem obrazu bolesterne. Kolikorkrat sem šla tja, tolikokrat sem morala jokati. Zjočem se, če se le zmislím na kip.

Sedaj ne grem več tja, ker je nov vrtnar, ki vse nadzoruje. Prejšnji vrtnar je bil moj šolski tovariš in mi odprl, kolikorkrat sem prišla.

Tri Micke.

Povest za radovedne ljudi. — (Spisal Matko).

Ako vam bi povedal tole povest: Bile so 3 Micke, včasih pridne, včasih sitne. Nekoč so šle v veliko kavarno na Glavnem trgu pit kavo. Mati jim je branila, jih svarila, a Micke niso ubogale — šle so. V kavarni se je svetlikalo, da je jemalo Mickam pogled. Kavarnar jih je kregal, a Micke so ostale neizprosne ter si vkljub vsem grožnjam naročile kavo,

popile jo, plačale in odšle žive, vsaka s svojo glavo.

Rekel sem, ako vam bi povedal to povest, bi rekli, da je pravljica, tako skrivnostno, tako čudno je glasi. Pa ni ne pravljica, tudi bajka ne, temveč prava, resnična povest, kakor se je dogodila v norem pustnem času.

V mestu so priredili slovenski rokodelci veliko pustno veselico. Reditelji so si dolgo časa belili glave, kako bi privabili ljudi, povečali veselje na veselici in pomnožili denar v blagajni. Srečala jih je srečna misel, da so se spomnili vrlega pevskega zbor iz bližnje vasi. Naprosili so ga in pevski zbor, pri katerem so prepevale naše 3 Micke, se je zadovoljno odzval.

Pevci niso prišli le pravočasno, ampak oelo pred časom v mesto, tako, da so morale čakati Micke več kot 2 uri. Kaj naj počnejo, da si prikrajšajo čakanje? Knezova Micika, ki je pela sopran, si je izmislila nekaj prav čudnega. Morda je bil njen predlog zato tako čuden, ker jo je bolela glava, morda zato, ker je bila nemirna radi nastopa pred mestnim občinstvom; naj že bo kakor hoče, Micka je predlagala:

„Boji me glava, pojdimo v kavarno p't kavo“. Obe tovarišici sta jo pogledali, kakor bi je ne bili še nikoli videli, Mickina mati pa, ki se je tudi nameravala pridružiti poslušalcem vrlega zbor, je dejala:

„Ali si ob pamet, da govoriš kaj takega?“

Tovarišici sta se spogledali in na tihem pritrtili materinim besedam, Micke pa ta obsodba ni prestrašila, niti zbegala; popoldnoma resno je ponovila: „Pojdimo v kavarno, vsaj za četrt ure“.

„Da nas naženejo“, menila je prva Micka, kateri je načrt nekoliko ugajal.

„Se v sobo ne pridemo“, sočila je druga, ki je bila manj korajžna.

„Denar imamo, kaj nam morejo“, opominjala je zopet Knezova.

„Kavarna je venčar za gospodo“, govorila je mati, „za kmetške ljudi tam ni mize“.

„Zakaj ne, ali nimamo mi istega denarja ko gospoda in kavo mi ravno tako radi srebujemo kakor oni? Vrat nam ne bodo pokazali kar tako.“

„Oh, Micka, jaz kar ne grem“, vzdihovala je prva tovarišica.

„Jaz pa že celo ne“, namrdnila se je druga.

„Gremo v Rokodelski Dom“, svetovala je mati.

„Se naveličali se ga boste. Glejte, še 2 uri imamo časa, zakaj ne bi napravile šale ter pogledale v kavarno, kakšna je od znotraj.“

Mickina prepričevalna beseda je napravila velik utis; obe tovarišici sta začeli prevdarjati in razmotrivati na tihem, kaj bi bilo, ako bi šle v kavarno. Veliko razlogov je bilo proti kavarni, za kavarno le nekaj in še ti bolj borni.

Knezova je kmalu uganila, kaj se godi v tovarišicah, zato je sklenila, napraviti glavni napad na nasprotujočo trdnjavo. Previdno je začela govoriti:

„Poslušajte me! Načrt je res nekoliko čuden in nenavaden; toda pomislite: Ali ni zdaj predpust, čas šale in norcev? Zakaj ne bi napravile še me tri nekaj šaljivega, nekaj posebnega, čemur bi se lahko pozneje smejale? Moj načrt je ta-le: Mi tri gremo v kavarno, naročimo si kavo, plačamo jo in odidemo; seveda se moramo pri tem držati korajžno in neustrasno. Pojdimo!“

Leč je bil prebit, tovarišici pridobljeni, le mati je odkimavala z glavo ter govorila bolj za-se: „Nori svet, nora mladina! Kaj vse si ne izmisli!“

Nato je rekla hčerki:

„Če vas tri naženejo, se vam bom smejala. Bodi venčar pametne.“

„Oh, pametne pa že“, vskliknile so vse tri kakor bi bile razžaljene, da jih mati opominja s pametjo. Ta razlog in pa navdušena beseda Mickina sta povzročila, da so bile vse tri pripravljene, iti pit kavo v vzliko kavarno na Glavnem trgu.

(Dalje prihodnjich.)

Iz celega sveta.

Zakaj človeški podplat ni raven. (Srbska narodna pravljica.) Ko so hudobni angeli odpadli od Boga, so se zatekli na zemljo ter so postal hudobni duhovci. A vzeli so seboj tudi sonce in njih vrhovni poglavar je je nataknil na suho ter je nosil na rami. Ko se je potem zemlja pritoževala pri Bogu, da jo bo sonce popočinoma sežgalo, poslal je Bog nadangela Mihaela, ki naj bi skušal hudobnemu duhu sonce na kak način izviti. Nadangel je šel na zemljo ter se sprjaznil s poglavarjem vseh hudobcev. Le-ta pa je takoj izvohal, kam pes tace moli, ter je bil oprezen. Nekoč, ko sta se oba sprehajala, prišla sta do morja, pripravljala sta se, da bi se kopala, in hudoba je zasadil sulico s solncem v zemljo. Ko sta se kratak čas kopala, rekel je nadangel: „Sedaj se pa potapljava, da vidiva, kdo pride globokeje“. — Hudobec mu odgovori: „Kar pričniva!“ — In potapljal se je nadangel ter prinesel v ustih morski pesek iz dna. Sedaj pa bi se moral potapljati hudobec, a bal se je, da mu med tem nadangel ne ukrade solnce. Prišla pa mu je dobra misel. Pljunil je na tla in iz njegove slin je nastala sraka, ki naj bi mu varovala solnce do tlej, da bi se on potopil do dna morja in tudi prinesel peska. Ko pa je hudobec izgubil pod površje morja, napravil je nadangel neko znamenje z roko in morje je pokril 9 čevljev debel led. Hitro je pograbil solu-

ce in zbežal z njim proti nebu. — Tedaj pa je sraka začela kričati na vso moč. Ko je hudoba začel kričanje srake, je tudi že vedel, kaj se je zgodilo ter se je kar najhitreje vrnil. Dospel je proti površju, pa je našel morje zamrznjeno, tako, da ni mogel iz njega. Hitro se je tedaj vrnil na dno morja, vzela velik kamen, prebil z njim led ter se zapodil za angelom. Že je stopil nadangel Mihael z eno nogo v nebesa, ko ga zagrabila hudoba z drugo nogo ter mu iztrga z ostrimi kremplji kos mesa iz podplata. — Jokaje je stopil nadangel s solncem pred Boga ter tožil: „Kaj, o Gospod, naj storim sedaj, do sem tako pohabljen?“ — In Gospod je odgovoril: „Miren bodi in ne boj se. Zaukazal bom in odslej naprej bo imel vsak človek tebi enako dolbino v podplatu.“ — Tako, kakor je Bog zaukazal, je nastala pri vseh ljudeh mala dolbina na obeh podplatih in tako je ostalo do današnjega dne.

Krepko sredstvo za spanje. Iz Pečuha na Ogrskem poročajo: Trgovec z jajci v Izsepu, Josip Gyrbel, se je pred kratkim zvečer vrnil z nekega pota, pa je šel spat. Zjutraj se ni zbudil. Vsi poizkusi, da bi ga zdramil, in oživili, so bili zaman. Mislili so, da je mrtev, pa so ga položili na oder. Ponoči je nekoliko ljudi stražilo pri mrliču. Eden izmed njih je s kozarcem vina v roki obžaloval, da ni smrt rajši nje-ga vzela, 70letnega starčka, kakor tega, ki je bil še le 30 let star. Takrat se je mrlič vzravnal in zaklical: „Saj še nisem trideset!“ — Stražarje je izpreletela groza, pa so pobegnili. Kmalu pa je prišel zdrav-

nik in je dognal, da je bil trgovec le navidez mrtev. Zdjaj se je ta sam okrepečal, pa je povedal, da mu je neki zdravnik dal sredstvo za spanje, pa je izpil vso stekleničico naenkrat.

Tudi pohvala. V mestu so imeli rokodelci veselico, pri kateri so nastopili tudi 4 peveci (kvartet). Ko so s petjem prenehali in jim je družba ploskala, stopi basist k enemu krojaču ter ga vpraša: „No, mojster, kaj pa Vi pravite?“ — „Vi ste imeli najlepše hlače!“ se odreže krojač.

Pijančevo premišljevanje. „Žalostno bi bilo na svetu, če bi bili prazni žepi in prazni sodi. Prazni žepi in polni sodi, to bi bilo še huje! Polni žepi in prazni sodi, to bi človeka tudi jezilo, ampak polni žepi in polni sodi — to je veselje!“

Pravi vzrok. Hribolazec vodniku: „Ali si je res tukaj pred dnevi nekdo zlomil vrat?“ — Vodnik: „Res! — pa ga je tudi že dolgo prej bolel!“

Maloveren. Tast: „Vi dobite mojo hčer za ženo in 20.000 K dote. Od tega Vam dam na roko 5000 precej po poroki, drugo pa v presledkih, kakor bom dobival od dolžnikov.“ — Zet: „Dobro, toda s poroko počakajmo do tlej, da boste vse iztirjali!“

Nepoboljšljiv. Profesor izprašuje vpricho učenec pijanca, ki je vsled pijančevanja norel ter ga vpraša: „Kako dolgo ste že v bolnišnici?“ — Pijanec: „Meni se zdi, da 2 tedna!“ — Profesor: „Povejte sedaj tem gospodom, kaj Vam manjka!“ — Pijanec: „Snopsa, gospodje!“